

**THE EFFECT OF VIDEO USING ON
LISTENING SKILL IN TEACHING TURKISH
AS A FOREIGN LANGUAGE**

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde

Video Kullanımının Dinleme Becerisine Etkisi¹

Arif ÇAKIR² & Fatih KANA³

Abstract

The purpose of this study is to find out the effectiveness of the videos used for improving listening skills in the teaching of Turkish as a foreign language. The effectiveness of the teaching of Turkish carried out with the use of videos and without any videos on students' achievements was tested through the use of a complete experimental method, with a pre-test, post-test and experimental and control group. Mixed embedded experimental design was used in the study. In the analysis of the quantitative data, SPSS package program was used, and content analysis technique was used in the analysis of the qualitative data. The sampling of the study consists of 36 students studying at the branches of TÖMER, Ankara University in 2013-2014 school year. Pre-test was used in the exams delivered to the students at TÖMER to measure their listening skills. At the end of four weeks, the listening tests used by TÖMER, Ankara University, were given as posttest. The scores of the control and experimental group which they took along the four weeks were calculated at the end of the treatment and the means of the scores were compared. The comparison of the mean scores revealed that the mean score of the control group was 75,277 and the mean score of the experimental group was 81.652. The results obtained with this study reveal that the listening activities carried out with videos is much more effective than those carried out without videos but only audial activities. It was also tested on the sampling group that the use of videos in listening activities in teaching of Turkish as a foreign language has made the learning easier and more permanent

Keywords: Listening Skills, Using Video, Teaching Turkish as a Foreign Language.

Özet

Bu araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisini geliştirilmek amacıyla kullanılan videoların dil öğretimine etkisini tespit etmektir. Araştırmada Temel Türkçe seviyesinde video kullanılarak yapılan ve video kullanılmayarak yapılan dinlemelerin başarıya olan etkisi ön test son test deney ve kontrol gruplu deneysel yöntemle tespit edilmiştir. Araştırmada Karma Gömülü Deneysel desen kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde SPSS 20.00 paket programı kullanılmış olup nitel verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Ankara Üniversitesi TÖMER şubelerinin birinde 2013-2014 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 36 öğrenci oluşturmaktadır. Ankara Üniversitesi TÖMER şubelerinin dinleme becerisini ölçmede kullandıkları sınavlarla ön test

¹ Bu çalışma, Yrd. Doç. Dr. Fatih Kana danışmanlığında hazırlanan Arif Çakır'ın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Öğretmen, MEB, e-posta: arifakr@yahoo.com

³ Yrd. Doç. Dr., Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü
fatihkana@comu.edu.tr

yapılmıştır. Dört haftanın sonunda yine Ankara Üniversitesi TÖMER şubelerinin kullandığı dinleme testleriyle son test uygulanmıştır. Çalışmanın sonunda deney ve kontrol grubunun dört hafta boyunca aldıkları puanlar hesaplanmış ve puanların ortalamaları karşılaştırılmıştır. Araştırmada videolarla yapılan dinleme eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkisini öğrenmek amacıyla öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre video kullanılarak yapılan dinlemelerin, video kullanılmayarak sadece sestən oluşan dinlemelere göre daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Video kullanılarak yapılan dinlemelerin öğrenmeyi kolay ve kalıcı hale getirdiği örneklem grubu üzerinde test edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dinleme Becerisi, Video Kullanımı, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.

GİRİŞ

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi; dünyadaki Türk nüfusunun yaygınlaşmasıyla, Avrupa ve dünyanın diğer ülkeleriyle Türkiye'nin ilişkilerinin artmaya başlamasıyla gelişmeye başlayan ve gelişmeye açık olan bir alandır. Türkçe, köklü bir yapıya sahip olup şu an dünyanın birçok coğrafyasında etkili olarak kullanılmaktadır. Türkçeye ilginin artmasına rağmen dil öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler düşünüldüğünde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin dünyadaki dil öğretiminin gerisinde kaldığı görülmektedir. Dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşayan insanların dil öğrenme ihtiyaçları incelendiğinde her bölgeye uygun yöntem ve tekniklerin oluşturulması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Türkçeye olan ilginin artmaya başlamasıyla ikinci dil ve yabancı dil öğretimine uygun yaklaşım ve yöntemlerin kullanılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Yaylı ve Yaylı, 2010: 394).

Dünyanın birbirini tanımayan insanlar tarafından adeta köy haline gelmesinden ve internetle insanlararası iletişimin önem kazanmasıyla birlikte yabancı dil öğrenmenin önemi de artmıştır. Toplumlar ve devletler arasındaki ilişki ortak bir dil vasıtasıyla sağlanır. Bu dil, belki de iki ülkenin kesişim kümesi olabilir (İşcan, 2012: 4). Hengirmen (1994: 2) "Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve TÖMER Yöntemi" isimli kitabının önsözünde yabancı dil öğrenmemenin çağdaş gelişmelerin gerisinde kalmak olduğunu ve çağın gerisinde kalmakla eşdeğer olduğunu ifade eder. Yabancı dil öğrenimi ve öğretimi herkesi ilgilendiren zorunlu ve zorlu bir uğraştır. Bu yüzden Türk milleti olarak hem yabancı dil öğrenmek, hem de Türkçeyi yabancılara öğretmek gerekmektedir (Demircan, 2013: 9). Yabancı bir dil öğrenen birey, her dilde ses düzeninin ve ses diziminin benzer ya da farklı yönlerinin olacağını farkında olmalıdır. Ana dili ve yabancı dil arasındaki benzerlik, iki dilin yapısal olarak yakınlık dereceleridir. Bu yakınlık mesafesi ne kadar kısaysa dili öğrenme o kadar kolaylaşır (Hanbay, 2013: 14). Birey bu yakınlık derecesinin yanısıra öğreneceği dilin yapısını ve felsefesini en iyi şekilde çözümlmelidir. Her dilin kendine özgü ayrışma, çakışma ve benzeşme noktaları vardır. Bu noktalar yabancı dil öğreniminde en iyi şekilde tespit edilmelidir (Tosun, 1983: 222).

Dil, sözlü ve yazılı iletişimde kullanılan insana özgü büyümlü bir düzen olup düşünme ve düşünüleni aktarma dizgesi olarak ifade edilmektedir (Aksan, 2000: 13). Bireyler dil vasıtasıyla kendilerini ifade eder ve karşıdaki bireyleri anlarlar. İletişim, insanların aynı dil etrafında benzer düşünceler çerçevesinde birleşmesidir. İletişim, insanları birleştiren ortak bir dildir. İletişimin temel öğeleri ise dinleme ve konuşmadır. Dinleme, konuşmacı tarafından aktarılan sözleri anlamlandırmadır (Özbay, 2006a: 45). Bireyler, dinleme vasıtasıyla zihinsel becerilerini harekete geçirerek dünyayı anlamlandırır (İşcan ve Aydın, 2012: 242). Dinleme, konuşmacının vermek istediği mesajı anlayabilme ve tepkide bulunabilmedir (Demirel ve Şahinel, 2006: 72). İletişim sürecinde etkili anlama ve cevap verme olarak adlandırılan dinleme (Johnson, 1951: 58; akt. Doğan, 2012: 5) anne karnında başlamakta; konuşma, okuma ve yazmaya temel oluşturmaktadır (Güneş, 2007: 73; Özbay, 2006b: 70). Ana dili ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dört temel dil becerisi arasında yer alan dinleme becerisinin önemli bir yeri vardır. Dinleme

becerisi ilk öğrenilen beceri olmasına rağmen materyal zenginliği açısından diğer becerilere göre ihmal edilen bir beceri olduğu görülmektedir. Etkili bir öğrenme ortamının oluşabilmesi için doğru dinleme etkinliği ve materyalleri kullanmak gereklidir (İşcan ve Aydın, 2012: 236). Bireylerin yaşadığı günlük hayat incelendiğinde dinlemeye % 42, konuşmaya % 32, okumaya %15, yazmaya % 11 zaman ayrıldığı görülmektedir (Doğan, 2012: 12). Ana dili etkinlikleri sistematik bir sırayı takip eder, konuşma dinlemeyi, okuma ve dinleme anlamayı, anlama söze ve yazıya dönüştürmeyi gerektirir (Özdemir, 1983: 27). Yabancı dil öğretiminde de bu becerilerden birinin eksikliği diğerini etkiler (Benhür, 2002: 152). Bu yüzden özellikle yabancı dilin öğretildiği sınıf ortamlarında bütün dil becerilerine uygun öğrenme ortamları oluşturulmalı, her beceriye uygun ders materyalleri öğrencilerin seviyesi, memleketi, öğrenmeleri ve diğer değişkenler dikkate alınarak planlanmalıdır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sınıf içi dinleme çalışmaları genellikle iki şekilde yapılmaktadır. Birincisi öğretmenin hazırladığı ya da ders kitaplarında bulunan dinleme metinlerinin işlenmesiyle yapılan dinlemedir. İkincisi öğretmenin konuşan durumda olduğu dinlemedir. Dinleme eğitiminde amaç öğrencilerin öğrenilen dilin diksiyonunu, ses özelliklerini, seslerini ve cümle yapılarını fark etmesidir. Bunun neticesinde gelen mesajı doğru olarak anlaması esastır. Burada öğrenci amaç dili öğretmenden öğrendiği için öğretmen amaç dili çok iyi bilmeli, konuşmasında dilin özelliklerine uygun davranmalıdır. Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde video kullanmanın dinleme becerisi kazandırmaya yönelik etkisini tespit etmektir. Bu çerçevede araştırmanın problem cümlesi “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde video kullanımının dinleme becerisine etkisi nedir?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri şu şekilde tanımlanmıştır:

- Video kullanılarak yapılan dinlemelerin öğrenilen bilgilerin kalıcılığına etkisi nedir?
- Video kullanılarak dinlemelerin yapıldığı deney grubu ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır?
- Video kullanılmadan dinlemelerin yapıldığı kontrol grubu ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır?
- Deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama teknikleri, veri analiz teknikleri, geçerlik güvenirlik çalışmaları hakkında bilgi verilecektir.

Araştırmanın Deseni

Araştırmada, karma araştırma desenlerinden “Karma Gömülü Deneysel Desen” kullanılmıştır. Nitel ve nicel verilerin kullanıldığı karma araştırmalarda veriler; verileri birleştirerek, verilerle bağlantı kurarak ve verileri gömülü yaparak karma hale getirilmektedir. Karma Gömülü Deneysel desende verilerin toplanma zamanı, ağırlığı ve karma yapıma şekli önemlidir (Creswell, 2003). Karma araştırma deseni Creswell ve Plano Clark’e göre (2007) çeşitleme deseni, gömülü desen, açıklayıcı desen ve keşfedici desen olmak üzere dörde ayrılmıştır. Araştırmada öncelikle ön test ve son test uygulamalı deneysel çalışma yapılmış olup nitel veriler bu deneysel çalışmanın içerisinde toplanmıştır. Deneysel araştırmalar diğer araştırma yöntemlerinin içerisinde en kesin verilerin toplandığı araştırmalardır. Araştırmacı deneysel çalışmalarda karşılaştırılabilir işlemler yapar ve uygulamanın etkisini tespit eder (Büyüköztürk vd., 2012: 17). Araştırmada deney grupları seçilirken TÖMER’deki toplam on iki sınıfın numaraları bir torbaya atılmıştır. Şube müdürü ve dört Türkçe okutmanının gözetiminde kontrol ve

deney grupları rastgele torbadan seçtirilmiştir. Araştırma sonuçlarının güvenilir olması için seçilen sınıfların hazır bulunuşluluk seviyeleri de tespit edilmiştir. Sürecin başında her iki sınıfa da görsel ve görsel olmayan aynı metinler dinlettirilmiş, aynı sorular sorulmuş alınan puanların sınıf bazında çok yakın olduğu görülmüştür. İki farklı örneklem grubuna ses kayıtları dinlettirilmiştir. Birinci grup, dinleme metinlerini video desteğiyle dinlemiş, ikinci grup ise sadece ses kaydı olarak dinlemiştir. Yapılan tüm dinleme etkinliklerinden sonra her iki gruba da aynı yarı yapılandırılmış sorular sorulmuş ve cevaplar, Ankara Üniversitesi'nin batıda bir ilde yer alan TÖMER Şubesi sınav değerlendirme komisyonunca değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara Üniversitesi TÖMER'in batıdaki bir şubesinde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında temel Türkçe seviyesinde öğrenim gören 36 yabancı uyruklu ve A1 seviyesindeki yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler oluşturmaktadır. Deney ve kontrol grubundaki öğrenciler, aynı seviyedeki sınıflarda öğrenim görmektedir. Örneklem grubu basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1

Deney ve Kontrol Grubu Demografik Bilgileri

Deney Grubu				
Katılımcı	Ülke	Yaş	Cinsiyet	Eğitim
1	Romanya	19	Kadın	Üniversite
2	Gürcistan	19	Erkek	Lise
3	Somali	21	Erkek	Üniversite
4	Mısır	20	Erkek	Lise
5	Endonezya	24	Kadın	Üniversite
6	Malezya	23	Kadın	Üniversite
7	Endonezya	18	Kadın	Üniversite
8	Tayland	18	Kadın	Lise
9	Makedonya	19	Kadın	Lise
10	Romanya	19	Erkek	Lise
11	Yemen	30	Erkek	Üniversite
12	Bosna Hersek	19	Kadın	Lise
13	Romanya	22	Erkek	Üniversite
14	Kazakistan	18	Erkek	Lise
15	Moldova	19	Erkek	Lise
16	Rusya	19	Kadın	Lise
17	Kamerun	20	Erkek	Lise
18	Suriye	28	Kadın	Üniversite
Kontrol Grubu				
Katılımcı	Ülke	Yaş	Cinsiyet	Eğitim
1	Filistin	18	Erkek	Lise
2	Filistin	19	Kadın	Lise
3	Filipinler	24	Erkek	Üniversite
4	Kosova	20	Erkek	Lise
5	Kosova	19	Kadın	Lise
6	Meksika	25	Erkek	Üniversite
7	Pakistan	18	Erkek	Lise
8	Pakistan	19	Erkek	Lise

Tablo 1'in devamı

Katılımcı	Ülke	Yaş	Cinsiyet	Eğitim
9	Yemen	20	Erkek	Lise
10	Hindistan	18	Erkek	Lise
11	G. Sudan	23	Erkek	Üniversite
12	Liberya	19	Kadın	Lise
13	Moğolistan	18	Erkek	Lise
14	Kazakistan	20	Erkek	Lise
15	Çin	22	Erkek	Üniversite
16	Çin	24	Kadın	Üniversite
17	Endonezya	20	Erkek	Lise
18	Çin	21	Erkek	Lise

Uygulamada yer alan deney grubu öğrencileri; Romanya, Gürcistan, Somali, Mısır, Endonezya, Malezya, Tayland, Makedonya, Yemen, Bosna Hersek, Kazakistan, Moldova, Rusya, Kamerun ve Suriye uyruklu; kontrol grubu öğrencileri ise Filistin, Kosova, Meksika, Pakistan, Yemen, Hindistan, Güney Sudan, Liberya, Moğolistan, Kazakistan, Çin, Filipinler ve Endonezya uyrukludur.

Veri Toplama Araçları

Değerlendirme ölçütü olarak, dinleme metinlerinde sonunda yer alan, öğrencilerin dinleme metinlerini anlayıp anlamadıklarını belirleyen metin sonu değerlendirme etkinlikleri kullanılmıştır. Nitel verilere ulaşmada yarı yapılandırılmış görüşme formu olarak hazırlanan "Video Kullanılarak Yapılan Dinleme Metni Görüşme Formu (VKYDMGF)" kullanılmıştır. Görüşme formunda katılımcılar, şu sorulara yanıt vermiştir:

- Türkçe dinleme metinleri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- Görüntüsüz Türkçe dinleme metinleri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- Görüntülü Türkçe dinleme metinleri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Veri Toplama Süreci

Ankara Üniversitesi TÖMER şubelerinde kullanılan dinleme CD'leri sadece seslendirmelerden oluşmaktadır. Araştırmacı, bu ses kayıtlarını araştırmanın amacına uygun olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışan öğretmenlere ve o kurumda öğrenim gören öğrencilerine tiyatro oynatarak ses kayıtlarını görüntüyle birleştirmiştir. Ses kayıtlarını görüntüyle birleştirme çalışmaları yaklaşık bir ay sürmüştür. Ses kayıtları görüntüyle birleştirildikten sonra Türkiye'nin batısında yer alan TÖMER şubelerinden uygulama izni alınmıştır. Deney ve kontrol grupları belirlendikten sonra uygulama aşamasına geçilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için her iki gruba da sadece ses kayıtlarından oluşan dinleme yöntemiyle ön test yaptırılmıştır. Deney grubunun ön test ortalaması 73,333 olarak belirlenmiş, kontrol grubunun ön test ortalaması ise 73,111 olarak tespit edilmiştir. Her iki gruba ön test yapıldıktan sonra "video kullanılarak yapılan dinleme (VKYD)" yöntemine geçilmiştir. Deney grubuna 1 aylık süreyle VKYD yöntemiyle hazırlanmış metinler dinletilip/izlettirilmiştir, kontrol grubuna ise geleneksel yöntemle hazırlanmış sadece ses kayıtlarından oluşan dinleme metinleri dinletilip/izlettirilmiştir. Deney grubuna son dinleme/izleme metninden sonra yapılan uygulamayla ilgili fikirleri sorulmuştur. Öğrencilerle çalışma üzerine konuşulmuştur. Öğrencilerin Türkçe anlama ve anlatma becerileri zayıf olduğu için araştırmacı, öğrencilerin anlayabileceği seviyede basit, temel Türkçe seviyesine uygun sorularla öğrencilerin fikirlerini öğrenmeye çalışmıştır. Öğrencilerin çalışmayla ilgili hazırbulunuşluk düzeyleri uygun hale getirildikten sonra araştırmacı tarafından hazırlanan "Video Kullanılarak Yapılan Dinleme Metni Görüşme Formu (VKYDMGF)"

öğrencilere dağıtılmıştır. Deneklerin anlamadığı sorular araştırmacı tarafından açıklanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada iki tür veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Birinci veriler nicel araştırma yöntemlerinden tam deneysel yöntemle elde edilen nicel verilerdir. Bu verilerin analizinde SPSS 20.00 paket programı kullanılmıştır. Veri analizinde iki değişkenli veriler için t-testi, ikiden fazla olan değişkenler için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. İkinci veriler, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Bu verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Deneklerin dil seviyeleri göz önüne alınarak dilin mecazlı söyleyişlerini kavrayamadıkları varsayılmıştır. Bundan dolayı verilerin analizinde açık içerik kullanıldığı kodlamalar yapılmıştır. “Açık kodlamada araştırılmak istenen konuya ilişkin bir kelime ya da resim gibi metin içinde açık olarak görülebilecek bir kavram belirlenir. Bu kavram altında yatan anlam dikkate alınmaz (Büyüköztürk vd., 2012: 243).” Elde edilen veriler konularına göre kategorilere ayrılmıştır. Daha sonra bu kategoriler sınıflandırılarak karmaşık halden daha anlaşılır bir hale getirilmiştir. Kodlamalar yapıldıktan sonra görüşme formları tekrar incelenmiş gereksiz kodlamalar çıkartılmıştır. İkinci kodlamada lüzumlu görülen kategoriler tabloya ilave edilmiştir. Bulgular hem tablo olarak gösterilmiş hem de açıklama şeklinde ifade edilmiştir. Bu bulgular tabloda frekans olarak da gösterilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın bu bölümünde deneysel uygulama ve nitel verilerden elde edilen bulgulara yer verilecektir. Bu bölüm, nicel verilerden ve nitel verilerden elde edilen bulgular olmak üzere iki bölüme ayrılacaktır.

Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Araştırmada deneysel uygulamaya başlamadan önce deney ve kontrol gruplarına ön test olarak dinleme metinleri dinletilmiş ve dinleme metinleriyle ilgili verdikleri cevaplar puan olarak değerlendirilmiştir. Ön test puanlarıyla ilgili deney ve kontrol grupları arasında farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla elde edilen bulgular analiz edilmiştir. Analizlere başlamadan önce verilerin normalliğini belirlemek üzere normallik testi yapılmıştır. Normallik testleri olan Skewness ve Kurtosis değerleri 1’in altında çıktığı için ilişkisiz örneklem için t-testi yapılmıştır.

Tablo 2

Dinleme Metinleri Ön Testine İlişkin t-testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Deney	18	73,3	11,00	34	0,89	0.37
Kontrol	18	73,4	9,76			

Tablo 3 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının deneysel uygulamadan önce eşit düzeyde oldukları görülecektir ($p>0,05$).

Tablo 3

Dinleme Metinleri Son Testine İlişkin t-testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Deney	18	83,86	6,58	34	3,39	0.002
Kontrol	18	74,11	10,24			

Tablo 4 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının deneysel uygulamadan sonra deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p>0,05$).

Deney-kontrol grupları arasında ön test ve son test verileri arasında çoklu karşılaştırmalar yapılmıştır. Tekrarlanan ölçümlü deneme düzeninde varyans analizi yapmanın önkoşullarından biri ölçüm gruplarının ikili kombinasyonlarını sağlamak için grup kovaryansları arasında anlamlı farklılığın olmamasıdır. Box testi “kovaryanslar arasında anlamlı fark yoktur” yokluk hipotezini sınıadığı için bu analiz yapılmadan önce Box testi yapılmıştır.

Tablo 4*Box Testi Sonuçları*

Box's M	F	sd1	sd2	P
20,25	6,40	3	208080.00	0.42

Bu testte elde edilen $p > 0.05$ çıkarsa bu analiz için önkoşul sağlanmış olur. Yukarıda belirtilen $p > 0.05$ olduğunu göre tekrarlanan ölçümlü deneme düzeninde varyans analizi bu test için yapılabilir. Box testi sonuçlarını elde ettikten sonra dinleme metinleri puanlarından elde edilen ön test ve son test ortalama puanlarıyla ilgili çoklu karşılaştırmalar yapılmıştır.

Tablo 5*Dinleme Puanları Çoklu Karşılaştırma Sonuçları*

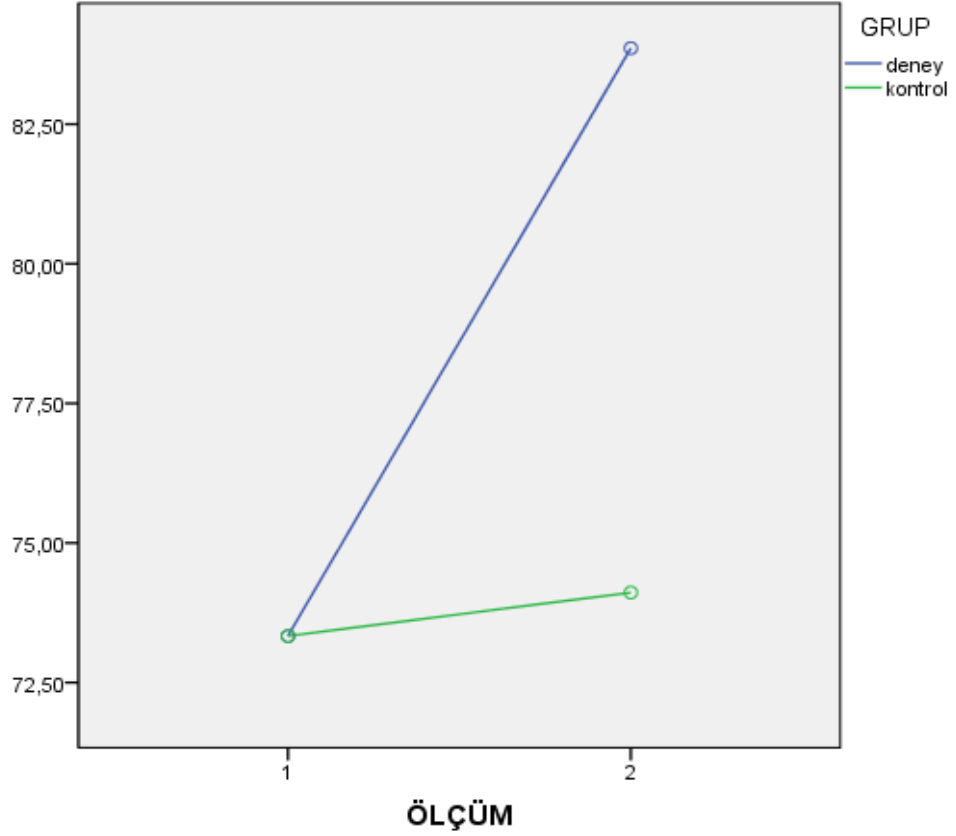
Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P
Grup (Birey/Grup)	427,781	1	427,781	3,131	,006
Hata	4645,407	34	136,630		
Ölçüm (Ön test-Son test)	575,170	1	575,170	9,806	,004
Ölçüm*Grup	427,781	1	427,781	7,293	,011
Hata (Ölçüm)	1994,274	34	58,655		

Tabloda yer alan ölçüm ile ilgili veriler, deney ve kontrol grubu ayırt etmeksizin uygulama öncesi ve sonrası puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlılık olup olmadığını incelemektedir. Ölçüm sonuçları incelendiğinde dinleme metinleri ön test puan ortalamasıyla son test puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir ($F_{(1-34)} = 9.806$, $p < 0.05$). Bu sonuca göre hem deney hem de kontrol grubundaki son test sonuçları ön test sonuçlarından yüksek çıkmıştır.

Tabloda yer alan Ölçüm*Grup satırındaki veriler gruplar arası farkın olup olmadığını tespit etmek için kullanılır. Bu satır incelendiğinde deney grubu ile kontrol grubu arasında son test-ön test dinleme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu gözükmetedir ($F_{(1-34)} = 7.293$, $p < 0.05$).

Tabloda grup bölümünde ise deney grubunun ön test ve son test puanlarının toplamıyla kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Yani gruplarda elde edilen tüm puan ortalamaları dikkate alındığında deney grubunda kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu görülmektedir ($F_{(1-34)} = 3.131$, $p < 0.05$).

Yukarıda tablolarda sayısal olarak gözlenen veriler aşağıda yer alan grafikte daha belirgin bir şekilde ifade edilmiştir.

Şekil 1. Dinleme Puanlarının Ön Test ve Son Test Puanları Sonuç Grafiği

Grafikte de görüldüğü üzere dinleme metinleri sonunda uygulanan test sonuçları deney grubunun kontrol grubuna göre daha başarılı olduğunu göstermektedir.

Haftalık Puan Değişim Tablosu

Bu bölümde deney grubu öğrencilerinin haftalık puan değişimi karşılaştırılmıştır.

Tablo 2

Deney Grubu Öğrencilerinin Haftalık Puan Değişimi ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası Ölçüm	4202,569	17	247,210			
	2138,931	3	712,977	14,10	,000	2-1 3-1 4-1
Hata	2578,819	51	50,565			
Toplam	8920,319	71				

1: 1. Hafta, 2: 2. Hafta, 3: 3. Hafta, 4: 4. Hafta

Deney grubunun haftalık puan çizelgesi dikkate alındığında deney grubu öğrencilerinin ilk haftaki performanslarıyla 2, 3 ve 4. Haftaki performansları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($F_{(3-51)} = 14.10, p < 0,01$). Bu tablo dikkate alındığında VKYD metoduyla yapılan dinlemelerde öğrenci başarısının sadece ses kayıtlarından oluşan dinleme metinlerine göre gözle görülür bir artış gösterdiği anlaşılmaktadır.

Video Kullanılarak Yapılan Dinleme Metinleri Görüş Formu Çerçevesinde Gerçekleştirilen Verilerin Analizi (Nitel verilerden Elde Edilen Bulgular)

VKYDGF uygulanan öğrenciler, deney grubu öğrencileridir. Çalışmanın bu aşamasında nitel araştırma yöntemleri ve analizleri kullanılmıştır. Nitel araştırmaların yapısı gereği form uygulanan öğrenci grubu amaçsal örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir.

İçerik analizi sonucunda elde edilen veriler araştırma soruları dikkate alınarak incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 3

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Türkçe Dinleme Metinleri Hakkındaki Görüşleri

	f
	20
Çok iyi	3
Bence iyi ve faydalı.	3
Bazen kolay bazen zor.	3
Dinleme metinleri bayağı yardımcı oluyor.	2
Dinleme metinlerinin bize iletişim kurmada yardımcı olacağını düşünüyorum.	2
Dinleme çalışmalarını bence dinleme ve anlama becerilerimizi geliştirmemiz için çok faydalı.	2
Dil öğrenmek için zamanımız sınırlıysa dinleme önemlidir.	2
Her şey çok güzel.	1
Türkçe dinlemenin çok kolay olduğunu düşünüyorum.	1
İlk dinlemeleri iyi anlıyordum. Fakat ilerleyen dinlemeler daha zor gelmeye başladı.	1
Dinleme metinleri Türkçenin gelişmesine az faydalı oluyor.	1

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların dinleme metinlerini çok iyi; bazen kolay, bazen zor; dinleme metinleri yardımcı oluyor, iletişim kurmada yardımcı oluyor, dinleme ve anlama becerilerini geliştirmede çok etkili, zaman sınırı olduğunda dinleme önemlidir, her şey çok güzel, Türkçe dinleme kolay, giderek zorlaşıyor, Türkçenin gelişmesine az faydalı cevaplarını verdikleri görülmektedir.

K6 kodlu katılımcı soruyla ilgili fikrini şöyle belirtmiştir: “*Dinleme metinleri bayağı yardımcı oluyor. Bu yüzden çok fazla dinleme çalışması olsun istiyorum. Bunların hepsi Türkçenin gelişmesine yardımcı oluyor.*”

Bazı öğrenciler dinleme metinlerinin materyal eksikliğinden şikâyet etmektedir. Metinlerin içerik ve materyal olarak zenginleştirildiğinde daha faydalı olacağı fikrindedirler. Bu konuyla ilgili K7 kodlu katılımcı şöyle düşünmektedir: “*Dinleme metinleri Türkçenin gelişmesine az faydalı oluyor. Dinleme metinlerine daha fazla bir şeyler eklenirse öğrenciler dinlemeyi başarabilir ve dinleme derslerini başarır.*”

Katılımcıların bazıları dinleme metinlerinin iletişim yönüne dikkat çekmiştir. Dinleme çalışmalarının günlük hayatta ve derste kendilerini ifade etmede fayda sağladığını düşünmektedir. K11 kodlu öğrenci düşüncesini “*Türkçe öğrenmede farklı becerileri geliştirmek çok önemlidir. Dinlemeyle ilgili olarak dinleme çalışmalarını ve alıştırmalarını severim. Evde ve sınıfta pratik yapmak için bu çok önemli*” şeklinde belirtmiştir.

Yine aynı konuyla ilgili K8 kodlu öğrenci şöyle söylemiştir: “*Türkçe dinleme odamdaki arkadaşım ile konuşmama ve sınıftaki çalışmalarıma yardımcı olur.*”

K9 kodlu öğrenci de bu konuyla ilgili fikirlerini şu şekilde dile getirmiştir: “*Dinleme metinlerinin bize iletişim kurmada yardımcı olacağını düşünüyorum.*”

Bazı öğrenciler dinleme çalışmalarını dil öğrenmede belirli bir süre varsa önemli görmektedir. K10 kodlu öğrenci “*Dinleme çalışmaları bence dinleme ve anlama becerilerimizi geliştirmemiz için çok faydalı. Özellikle dili öğrenmek için bir yolumuz varsa.*” şeklinde düşüncesini belirtmiştir.

Bu konuyla ilgili K12 kodlu katılımcı da şöyle söylemektedir: “*Bence dinleme metinleri faydalı. Bizim için birçok şeyi öğrenmemize yardımcı olabilir. Çünkü biz henüz bir yıldır dil öğreniyoruz.*”

Katılımcıların bir kısmı dinleme metinleri arasındaki zorluk derecelerinin farklı olduğunu ifade etmiştir. Bazı metinlerin çok kolay, bazılarının ise çok zor olduğunu söylemiştir.

Konuyla ilgili K5 kodlu öğrenci “*İlk dinlemeleri iyi anlıyordum. Fakat ilerleyen dinlemeler daha zor gelmeye başladı.*” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

Tablo 4

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Görüntüsüz Türkçe Dinleme Metinleri Hakkındaki Görüşleri

	f
	14
Bence alıştırmaları yapmak için sadece dinleme yeterli. Çünkü aynı zamanda dinleme ve izleme yapamayız.	2
Günlük hayatta dinleme ve izlemeyi birlikte yapmayı faydalı buluyorum.	2
Genelde ses düşük kalitede oluyor ve farklı ifadeler zor anlaşılıyor.	2
Sadece ses kayıtları görüntüyü aklımda canlandırmama yardımcı olmuyor. Bu nedenle hem dinleyip hem görmek güzeldir.	1
Bence görüntüsüz dinleme az zor.	1
İkisi de kolay.	1
Dinlemeyle telaffuzu daha iyi biliriz. Fakat videodan gördüğümüzde dinlemeden de problemleri çözebiliriz.	1
Yorum olmadan sadece dinlemek bana zor geldi.	1
Ses kayıtları çok net değil. Bu yüzden sadece dinleme yeterli değil. Başlangıç seviyesi için yeterli olmayabilir.	1
Bu metot öğrencilerin dinlediklerine odaklanmasına yardımcı olur. Çünkü sesleri dinlerken cevapları da oradan öğreniriz.	1
Bence Türkçe dinleme zor.	1

Tablo 10 incelendiğinde katılımcıların soruya çok farklı açılardan baktıkları görülmektedir. Katılımcıların çoğu sadece sesteki dinlemenin temel seviyede uygun olmadığını fakat ilerleyen kurlarda faydalı olabileceğini belirtmiştir.

Bu konuyla ilgili K9 kodlu öğrenci düşüncesini şöyle dile getirmiştir: *“Bu orta ve yüksek seviyede iyi fakat temel seviyede bizim için biraz zor.”* Yine bu konuyla ilgili K6 kodlu öğrenci *“Sadece ses dinlersem bana biraz faydası olur. Çünkü ses kayıtları çok net değil. Başlangıç seviyesi için yeterli olmayabilir.”* şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir.

Bazı öğrenciler bu soruya *“Görüntülü dinleme daha güzel”* şeklinde yanıt vermiştir. Bazıları da daha uzun cevaplar vererek görüntülü dinlemelerin neden daha güzel ve gerekli olduğunu sebepleriyle birlikte açıklamıştır.

K1 kodlu öğrenci bu konuda şöyle söylemiştir: *“Benim düşünceme göre sadece kayıt dinlersen görüntüyü aklında canlandıramayacaksın. Bu nedenle hem dinleyip hem görmek güzeldir.”* K5 kodlu öğrenci konuyla ilgili fikrini *“Yorum olmadan sadece dinlemek bana zor geldi.”* şeklinde belirtmiştir.

K16 kodlu öğrenciye göre görüntülü dinleme daha iyidir. Bu konuyla ilgili K10 kodlu öğrenci uzun bir paragraf yazmıştır. Paragrafın başında görüntüsüz dinlemenin alıştırmaları yapmak için yeterli olabileceğini belirtirken; paragrafın sonunda şunları dile getirmiştir: *“...Günlük hayatta dinleme ve izlemeyi birlikte yapmayı faydalı buluyorum. Çünkü sonrasında kelimeleri ve gramer bilgilerini birleştiriyoruz.”* K4 kodlu katılımcı görüntüsüz dinlemenin faydalı olabileceğini fakat video ile yapılan dinlemenin de dinleme sorularını çözmede kendilerine yararlı olabileceğini belirtmiştir. K4 fikirlerini şu şekilde kağıda dökmüştür: *“Bu dinleme bizim dilimizi geliştirmemiz için faydalı. Fakat videodan gördüğümüzde dinlemeden de problemleri çözebiliriz.”* Bu soruya bazı katılımcılar dinleme materyali kalitesi açısından yaklaşmıştır. Dinleme metinlerinin ses kalitesinin düşük olduğunu bundan dolayı anlama da sıkıntılar yaşadıklarını söylemiştir. Bu konuyla ilgili K17 kodlu katılımcı *“Bir dili anlamada ve kavramada ses kayıtları çok gerekli. Fakat genelde ses düşük kalitede oluyor ve farklı ifadeler zor anlaşılıyor.”* şeklinde düşüncesini dile getirmiştir.

Dinleme metinlerinin ses kalitesinin düşüklüğüyle ilgili K6 kodlu öğrenci de düşündüklerini şu şekilde belirtmiştir: *“Sadece ses dinlersem bana biraz faydası olur. Çünkü ses kayıtları çok net değil. Bu yüzden sadece dinleme yeterli değil. Başlangıç seviyesi için yeterli olmayabilir.”* Görüntüsüz dinleme metinleriyle ilgili soru sorulmasına rağmen bazı katılımcılar soruyu genel dinleme metinleriyle ilgili düşünmüşler ve buna göre cevap vermişlerdir. K8 kodlu katılımcı soruyu *“Bence Türkçe dinleme zor.”* şeklinde yanıtlamıştır.

K11 kodlu katılımcı ise bu soruya şöyle cevap vermiştir: *“Dinleme çok önemli. Çünkü Türkiye’de insanlarla konuşurken duyduğumu anlamıyorum. Bu yüzden dinleme çok önemli.”* K18 kodlu öğrenci de soruya genel dinleme metinleri çerçevesinde cevap vermiştir. Dinleme metinlerinin hepsinde karşılaştığı zorlukları aktarmıştır. Dinleme metinlerinin konuşma hızına dikkat çekmiştir. K18 düşüncesini şöyle dile getirmiştir: *“Çok tekrar ediyorum. Sonra konuyu tam olarak olmasa da anlıyorum. Çok hızlı konuşuyorlar. Bazı harfleri duymuyorum. Bu yüzden konuyu bilemiyorum.”*

Katılımcıların bir kısmı temel Türkçe seviyesinde olduklarından görüntüyle sesi aynı anda kontrol ve takip etmekte zorlandıklarını belirtmiştir. Sese odaklandıklarında görüntüyü kaçırdıklarını, görüntüye odaklandıklarında ise sesi kaçırdıklarını söylemişlerdir. Dinleme metinleri sorularını cevaplamak için sadece sesteki dinlemenin yeterli olabileceğini söylemişlerdir. Fakat bu dinleme metodunun anlatılanları zihinde canlandıramama, sadece sesleri hafızaya alma problemini doğurduğunu belirtmişlerdir.

K12 kodlu katılımcı konuyla ilgili görüşme formuna şunları yazmıştır: *“Bence alıştırmaya yapmak için bu dinleme yeterli. Çünkü biz aynı zamanda dinleme ve izleme yapmaya çalışırsak odaklanamayız. Dinleme ve izlemeyi aynı anda yapamayız.”* Konuyla ilgili K10

kodlu katılımcı birkaç fikri bir arada sunmuş, uzun bir paragraf yazmıştır. Bu katılımcıya göre sadece sestən oluşan dinlemeler alıştırmaları yapmak için yeterliyken günlük hayatta yeterli değildir. Günlük hayatta görüntülü dinlemeye ihtiyaç vardır. K10 bu soruya şöyle cevap vermiştir: “*Bence alıştırmaları yapmak için sadece dinleme yeterli. Başlangıç seviyesinde olduğumuzdan izleme, dinleme ve yazmaya aynı zamanda odaklanamıyoruz. Bence önce video izlemeli sonra alıştırmaları yapmalıyız. Diğer taraftan günlük hayatta dinleme ve izlemeyi birlikte yapmayı faydalı buluyorum. Çünkü sonrasında kelimeleri ve gramer bilgilerini birleştiriyoruz.*”

Tablo 5

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Görüntülü Türkçe Dinleme Metinleri Hakkındaki Görüşleri

	f
	28
Bence görüntülü dinleme iyi, zor değil.	11
Ses ve görüntüyü aynı anda dinlemek ve izlemek çok faydalıdır. Çünkü dinlediklerimizi görüntüyle birlikte zihnimizde canlandırabiliyoruz.	7
Görüntülü dinlemede metne ve görüntüye aynı anda konsantre olamadığım için yararlı olduğunu düşünmüyorum.	4
Temel seviyede ses ve görüntü bizim için daha iyi.	2
Bu dinleme kolay ve en güzel.	1
Türkçe dinlemelerin sınıftaki çalışmalarına yardımcı olacağını düşünüyorum.	1
Bu stratejiyi yeni kelimeler öğrenirken kullanmak istiyorum.	1
Çok iyi.	1

Tablo 11 incelendiğinde frekansı en yüksek tablo olduğu görülmektedir. Katılımcılar soruya farklı açılardan yaklaşmış ve bu bakış açılarına göre yanıt vermişlerdir. Genel yoğunluk görüntülü dinlemelerin faydalı, yararlı olması ve olmaması üzerindedir. Katılımcıların çoğu görüntülü Türkçe dinleme metinlerinin faydalı olduğunu belirtmektedir. Fakat bazı katılımcılar ses ve görüntüyü birlikte takip edemediklerini belirtmiştir. Ses ve görüntünün aynı anda verilmesi katılımcılarda konsantrasyon problemini doğurmuştur. Katılımcılar sesi takip ederken görüntüyü kaçırdıklarını, görüntüyü takip ederken sesi kaçırdıklarını belirtmiştir.

Görüntülü dinlemelerin faydalı olduğunu düşünen katılımcılar kendi içlerinde de konunun farklı yönlerine dikkat çekmişlerdir. Katılımcıların bazıları görüntülü dinlemelerde beden dilinin faydalı olacağını belirtirken bazıları da görüntüyü daha sonra hatırlamanın öğrenmeyi kalıcı kılacağı üzerinde durmuştur.

Görüntülü dinlemeyle ilgili olumlu görüş bildiren katılımcılardan birkaçı görüntülerin gramer bilgisini pekiştireceğini belirtmiştir. Bunun yanında kelimelerin doğru yazılışlarının öğrenilmesinde de yararlı olacağını belirtenler vardır. K15 kodlu öğrenci bu noktada şunları ifade etmiştir: “*Görüntülü Türkçe lazım. Çünkü ben dinliyorum ve metni görüyorum. Gramerde hata yapmıyorum. Kelimelerin doğru yazılışını aklımda tutuyorum.*” Görüntü ve sesin aynı anda olmasını güzel olarak değerlendiren K1 düşüncelerini şöyle belirtmiştir: “*Böyle çok güzel olacak. Çünkü dinlediğin her şeyle beraber görüntü de zihninde canlanacak. Sonuç olarak bir dinlemede görüntüyü ve sesi birlikte yapmış olacaksın.*”

Ses ve görüntünün birlikte kullanılmasının iyi bir fikir olduğunu düşünen K6 kodlu öğrenci, bu çalışmanın Türkçeyi anlamada kendilerine yardımcı olacağına inanmaktadır. K6 fikirlerini şöyle ifade etmektedir: “*Ses kaydı dinlemek ve görüntüye bakmak iyi bir fikir.*”

Çünkü Türkçeye çok fazla yardımcı olacak. Fakat ses ve görüntü daha net olmalı. Bu sayede daha net duyabilir ve görebiliriz.”

Katılımcıların bazıları görüntülü dinleme metinlerinden elde ettikleri kazanımları daha sonra kullanabileceklerini, görüntülerin bu kazanımları hatırlamada yardımcı olacağını dolayısıyla da dinleme metinlerinden elde edilen kazanımların görüntüler sayesinde kullanılabilirliğinin ve kalıcılığının arttığını belirtmiştir. K11 kodlu katılımcı bu noktadaki fikirlerini şöyle belirtmiştir: *“İleride bize olayları ve bazı şeyleri hatırlamamızda yardımcı olacak görüntüler elde etmek için görüntülü dinlemeler çok önemli. Sonuç olarak görüntülü dinleme telaffuzu öğrenmemize yardımcı olur.”* Görüntülü dinlemelerde beden dilinin metnin anlaşılabilirliğinin artıracağını düşünen K5 kodlu katılımcı görüşme formuna şu bilgileri yazmıştır: *“Bir şeyler anlamak için görüntülü dinleme daha iyi olacak. Beden dili ne anlatmak istediğini anlamamız için daha fazla yardımcı olacaktır.”*

Video kullanarak yapılan dinlemelerin olayları analiz etmede yararlı olacağını düşünen K17 kodlu katılımcı bununla birlikte videolardaki jest ve mimiklerin de dinlemeyi kolaylaştıracağını düşünmektedir. K 17 düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Görüntülü dinleme yararlı. Çünkü videolarla durumları analiz edebiliriz ve dinlemeyle sese gerek kalmadan genel bir fikir elde edebiliriz. Videoda bulunan farklı kişilerin jest ve mimikleri olayı kavramamıza yardımcı olur.”*

Görüntülü dinleme metoduyla yapılan dinleme çalışmalarında konuları eksik anladığını düşünen K18 fikirlerini şöyle dile getirmiştir: *“Bu metotta görüntülerden konuları ve konuşmaları eksik anlıyorum. Görüntüyü takip ederken bazı konuları kaçırıyorum.”* Görüntülü dinleme metodunun temel seviyede uygun olmadığını, görüntüyü ve sesi birlikte takip ederken neye ihtiyacının olduğunu belirleyemeyen K4 kodlu katılımcı konuyla ilgili şunları söylemiştir: *“Bu dinleme faydalı değildir. Biz bu dinlemeyle gerçekten neye ihtiyacımız olduğuna konsantre olamayız. Belki ileriki seviyelerde faydalı olabilir.”* Görüntülü dinleme yapıldığında dinleme sorularına odaklanamadığını söyleyen K7 kodlu öğrenci görüntülü dinleme metodunun kendilerine yardımcı olmadığını düşünmektedir. K7'nin konuyla ilgili düşünceleri şöyledir: *“Bu metot çok yardımcı olmuyor. Çünkü bize video gösterilirse biz görüntüye odaklanamıyoruz. Eğer biz ses kayıtları dinlemeye odaklanırsak kitaptaki soruları yapabiliriz. Görüntülü alıştırılmaları görmemizin gerekli olduğunu düşünmüyorum. Çünkü aynı zamanda kitaptaki soruları cevaplamamız gerekiyor.”*

Dinleme metinleriyle ilgili soruları cevaplarırken görüntü ve sesi takip etmekte zorlandığını düşünen K10 kodlu katılımcı görüntülü dinleme metodunun yeni kelimeleri öğrenmede faydalı olabileceğini belirtmiştir. K10 görüşme formuna şunları yazmıştır: *“... alıştırmaları yaparken aynı anda her şeye konsantre olamıyoruz. Bu stratejiyi yeni kelimeleri öğrenirken kullanmak istiyorum. Fakat alıştırmaları yaparken değil...”* Bazı katılımcılar Türkçeye olan yabancıliklerini da göz önüne alarak görüntülü dinlemelerin temel seviyede gerekli olduğunu düşünmektedir. Görüntülü dinlemeler sayesinde iletişim becerilerinin gelişeceğini ve alıştırmaları daha iyi yapabileceğini düşünen K9 bu metodun temel seviye için daha iyi olacağını düşünmektedir. K9 düşüncesini şöyle dile getirmiştir: *“Temel seviyede ses ve görüntü bizim için daha iyi. Alıştırmaları daha iyi anlayabiliriz ve iletişimimizi geliştirebiliriz.”* Temel Türkçe seviyesinde görüntülü dinlemelerin mantıklı olduğunu düşünen K16 kodlu katılımcı fikirlerini şu şekilde belirtmiştir: *“Bence şimdi bizim için görüntülü dinleme çok mantıklı.”* K8 kodlu katılımcı soruyu genel dinleme metinleriyle ilgili düşünmüş, düşüncelerini şöyle dile getirmiştir: *“Türkçe dinlemenin sınıftaki çalışmaya yardımcı olacağını düşünüyorum.”*

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de dil öğretim merkezi olan TÖMER’lerin ilk kurucusu ve yıllarca Ankara Üniversitesi TÖMER şubelerinin müdürlüğünü yapmış Mehmet Hengirmen (1994: 50) TÖMER ilk kurulduğu zaman derslerin, Dil ve Tarih-coğrafya Fakültesinde dil laboratuvarında yapılmakta olduğunu; öğrencilere başlangıçta “Türkçe Öğreniyoruz” adlı kitabın ses bantlarını ve sonra Orta Türkçe ve Yüksek Türkçe kurslarına gelen öğrencilere öykü, tiyatro ve aktüel konularda çeşitli bantlar dinletildiğini ifade etmektedir. TÖMER’de dersler U biçimindeki küçük sınıflarda yapılmış ve her sınıfa bir video televizyon kurulmuştur. O günden bugüne teknolojinin hızla ilerlemesiyle beraber sınıflarda televizyonların yerini akıllı tahtalar ve internet almıştır. Ayrıca akıllı telefonların da çıkmasıyla beraber dil öğretimi daha kolay hale gelmiştir. Durukan (1999: 15) videolarla dil öğretiminin 1980’li yıllardan itibaren başladığını; Almanca, İngilizce, Fransızca, Japonca gibi dillerin öğretimi için video filmleri yapıldığını ve çok büyük başarı sağlandığını ifade etmektedir. Dil öğrenmede; dil öğrenme ortamları, öğretmen ve öğrenci faktörleri önemlidir. Durusoy (2011), öğretmen yetiştirmede Web 2.0 ve dijital video teknolojilerinin öğretmen adaylarının özyeterliliğini geliştirdiğini ifade etmektedir. Yapılan araştırmada Web 2.0 ve dijital video teknolojilerinin motivasyon sağlama ve dikkat çekme, disiplini koruyabilme, örnek ve alternatif açıklama sunabilme, farklı öğretim yöntemlerine başvurma, uygun yöntemi seçebilme ve sınıfa hakimiyet konularında öğretmen adaylarının davranışlarında olumlu gelişimler gözlemlendiği görülmüştür (Durusoy, 2011: 55). Ulusoy (2012: 49), orta öğretim İngilizce derslerinde otantik video kullanımıyla ilgili yaptığı deneysel araştırmada 8 hafta boyunca Mr. Monk izleyen ve izlerken video aktiviteleri yapan grubun sadece etkileşimli konuşma aktivitelerinden oluşan dersleri gören gruptan daha yüksek puanlar aldığını tespit etmiştir. Yıldırım (2014) araştırmada video ile zenginleştirilmiş e-kitapları incelemiştir. Yıldırım, bu çalışmada metinlerden farklı fakat metinlerle ilgili günlük hayattan örneklerle birlikte kullanılan videoların ilgi gördüğü sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın sonuçları incelendiğinde kontrol grubunda geleneksel metotla yapılan dinleme çalışmalarında dört öğrencinin başarısız olduğu görülmektedir. VKYD metoduyla yapılan dinleme çalışmalarında ise hiçbir öğrencinin başarısız olmadığı, sınıftaki tüm öğrencilerin dinleme etkinliklerinde ve dinleme becerisinin gelişiminde başarı gösterdikleri görülmektedir. VKYD metoduyla yapılan dinleme çalışmalarında, öğrencilerin geleneksel metotla yapılan dinleme çalışmalarına göre daha başarılı oldukları aldıkları puanlardan anlaşılmaktadır. Kontrol grubunda geleneksel metotla yapılan dinleme çalışmalarında ön testte iki öğrencinin başarısız olduğu görülmektedir. Son test sonuçlarını incelendiğinde ise kontrol grubunda üç öğrencinin başarısız olduğu anlaşılmaktadır. Sadece sestem ibaret olan dinleme metinleri öğrencilerin ilgisini çekmemekte, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler dinleme etkinliğini anlamakta zorlanmaktadır. Dinleme metninin videolar yoluyla ifade edilmesi ise dinleme metninin öğrenciler tarafından anlamlandırılmasını sağlamaktadır. Ayrıca videolar, Türk kültürünün tanıtımına katkı sağlamaktadır. Günlük yaşamla ilgili diyalogların olduğu videolar; öğrencilerin nerde, nasıl davranmasını gerektiğini gösterdiği için öğrenciler tarafından daha anlamlı hale gelmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler Türkçe dinleme metinlerinin iyi ve faydalı; bazen kolay, bazen zor, iletişim kurmada etkili ve Türkçelerinin gelişmesine az katkı sağladığını ifade etmektedir. Katılımcılar, hem dinleme hem izleme yapamayacaklarını; ses kalitesinin dinlenileni anlamada etkili olduğunu, görüntüsüz dinlemenin etkili olmadığını, Türkçe dinleme etkinliklerinin zor olduğunu ifade etmektedirler. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler, görüntülü Türkçe dinleme metinlerinin faydalı olduğunu, Türkçe öğrenmeyi kolaylaştırdığını ifade etmektedirler.

Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin derse olan ilgisini ve motivasyonunu artırmak ve Türkçe öğrenmelerini kolaylaştırmak amacıyla farklı aktiviteler yapılması gerekmektedir (Kırbaş, 2010). Bu aktiverler dil öğretimini kolaylaştırmalı, öğrencilere farklı bir vizyon kazandırmalıdır. 21. yüzyılın olanakları da değerlendirildiğinde etkileşimli videoların ve internet teknolojisinin kullanımının öğrencilerin dil öğretimini eğlenceli hale getirmesini sağlayacaktır. Demirel (1993: 24), dil öğretiminde görsel ve işitsel araçlarla yapılan etkinliklerin kelime öğretimini kolaylaştırdığını ifade etmektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan müzikli etkinlikler dil öğretiminin kalıcılığını arttırmaktadır. Müzikli etkinliklerin hem göze hem de kulağa hitap etmesi öğrenmede kalıcılığın artmasında önemli bir faktördür (Tarhan, 2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan videoların uzunluğu öğrencileri sıkımayacak şekilde ayarlanmalıdır. Video filmi dersinde kullanılacak olan video filminin uzunluğu da bu durumda en fazla on dakika olmalıdır (Taşdemir, Bilkan, Can, 2004: 79).

Sonuç olarak Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan görselliği ve işitselliği ön plana alan videolar, dil öğretimini olumlu olarak etkilemektedir (Arslan ve Adem, 2010). Videolar, sadece dil öğretimini değil, Türk toplumunun gerçek yaşamını öğrettiği için de etkili bir öğretim materyalidir (İşcan, 2011: 946). Araştırmada elde edilen sonuçlar incelendiğinde Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan dinleme materyallerinin yeterli kadar etkili olmadığı görülmektedir. Bu etkililiği artırmak amacıyla görüntülü videoların olması, Türk toplum ve kültürel yapısını etkili bir şekilde yansıtması gerekmektedir. Dört temel dil becerisinin etkili kullanılması dil öğretimini etkiler. Dil öğretiminde kazanılan her bir beceri öğrencinin öğrenme motivasyonunu artırır. Bu yüzden bütün becerilerin etkili öğretilmesi için farklı materyallerin kullanılması gerekmektedir. Video, hem öğrenmeyi hem de hatırlamayı kolaylaştırır, öğrenilen bilgilerin kalıcı hale gelmesini sağlar. Bu yüzden Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde videoların kullanılması Türkçenin kolay ve etkili öğretilmesini sağlayacaktır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin günlük hayattan kopuk olmaması gerekmektedir. Dinleme metinleri, iletişimci dil öğretim yaklaşımı dikkate alınarak yeniden tasarlanmalı, iletişimin en önemli ögesi olan diyaloglara, dinleme metinlerinde yer verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Aksan, D. (2000). *Her yönü ile dil ana çizgileri ile dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, s. 63-86.
- Benhür, M. H. (2002) *Türkçenin yabancılara öğretiminde tartışılmayan ana kavramlar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. ve Plano-Clark, V. L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. London: Sage Publications.
- Demircan, Ö. (2013) *Yabancı dil öğretim yöntemleri* (5. Baskı). İstanbul: DER Yayınları.
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı dil öğretimi ilkeler yöntemler teknikler*. Ankara: Usem Yayınları.

- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006) *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğan, Y. (2012) *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Durukan, O. (1999) *Yabancılar Türkçe öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Durusoy, O. (2011). *Öğretmen yetiştirmede web 2.0 ve dijital video teknolojilerinin kullanılarak öğretmenlik öz-yeterliliğinin geliştirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Hanbay, O. (2013) *Çocuklara yabancı dil öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Hengirmen, M. (1994) *Yabancı dil öğretim yöntemleri ve TÖMER yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- İşcan, A. (2011). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde filmlerin yeri ve önemi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), p. 939-948.
- İşcan, A. ve Aydın, G. (2012) *Yabancı dil olarak Türkçe dinleme öğretimi*. A. Kılınç ve A. Şahin, (Ed). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi içerisinde* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Kırbaş, H. (2010). Verimli ders çalışma teknikleri ve ÖSS.
www.sosyalcim.org/sunular/verimli-ders-calisma-oss.pss. (07.02.2015) tarihinde alınmıştır.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri* 11. Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M. (2006). *Bir dil becerisi olarak dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özdemir, E. (1983). Anadili olarak Türkçe öğretimi. *Türk Dili*. 379-380, s. 18-30.
- Tarhan, N. (2006). Çocuğunuzun zeka tipi hangisi.
www.mcatürk.com/cocugunuzunzeka-tipi-hangisi-656.html. (11.02.2015) tarihinde alınmıştır.
- Taşdemir, E.; Bilkan, N. ve Can, H. (2004). *Türkçe öğretim teknikleri*. İzmir: Dilset Yayınları.
- Tosun, C. (1983). *Anadiliyle amaç dilin ilişkileri ve etkileşim alanları üzerine*. Türk Dili, Temmuz-Ağustos.
- Ulusoy, G. (2012). *Orta öğretim İngilizce derslerinde otantik video kullanımı: Durum komedisinin konuşma becerisine etkisi üzerine deneysel bir çalışma*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Eğitim Teknolojileri Anabilim Dalı.
- Yaylı, D. ve Yaylı, D. (2010) *Yazma eğitimine okur odaklı yaklaşım ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar. II. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı Bildiri Kitabı içinde (s. 394-399), Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER Yayınları.
- Yıldırım, G. (2014). *Tablet bilgisayarlara yönelik geliştirilen e-kitapların video ile zenginleştirilmesi süreci: Bir tasarım tabanlı araştırma*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı.